

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський університет імені Бориса Грінченка
Освітня програма	36856 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

20.06.2023 р.

Справа № 1158/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Шаульська Лариса Володимирівна – головуючий,
Величко Олександр Петрович,
Євтушенко Ірина Володимирівна,
Жарова Любов Валеріївна,
Ігнатюк Анжела Іванівна,
Кривенко Ірина Степанівна,
Ларіонов Станіслав Олександрович,
Мацієвський Юрій Володимирович,
Фісун Олександр Анатолійович,
Чоста Костянтин Сергійович,
Шевченко Інна Юріївна,

за участі запрошених осіб:

Лойко Валерія Вікторівна – гарант ОП,
Загірняк Денис Михайлович – керівник експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Київський університет імені Бориса Грінченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	36856
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

ГЕР підтримує коментар ЕГ щодо необґрунтованої відсутності орієнтації програми на розвиток економіки міста, зокрема м. Києва, що було би логічною підтримкою місії та стратегічного фокусування КУБГ.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

не застосовується

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Сукупність ОК забезпечує умови для формування усіх актуальних груп компетентностей економіста-дослідника. Зміст модулю 1 ОК2 "Нормативно-правова база наукових досліджень та наукової діяльності" дублює більшість тем ОК6 "Методологія та методи економічних досліджень" та містить неактуальні для сучасного економіста-дослідника відомості щодо регламентації наукової діяльності в Україні, отримання вчених звань в системі НАН тощо.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Перелік вибірових дисциплін для аспірантів ОП "Економіка" (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/apirantam/anotacii/2022/051_VB_2022.pdf) є доволі обмеженим кількісно (8 дисциплін) та змістовно. Необгрунтованим є об'єднання вибірових дисциплін в блоки - альтернативний вибір або/або виглядає обмеженням для аспірантів. Задекларована можливість вибору дисциплін інших ОП та рівнів не підтримується технічно та організаційно.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Взірцеві умови для відпрацювання компетентностей викладача-дослідника: ґрунтовні дисципліни-пререквізити та два види практичної підготовки (науково-викладацька та дослідницька практика, 8 кредитів ЄКТС)

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правилами прийому в аспірантуру (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/apirantam/PP_asp_2023.pdf) передбачено, що 20 відсотків конкурсного балу вступника визначаються в результаті презентації дослідницької

пропозиції чи досягнень, проте вимоги/очікування щодо змісту та оформлення дослідницької пропозиції, а також критерії оцінювання не визначені

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Стандартом спеціальності "Економіка" третього рівня вищої освіти передбачено, що "програма фахових вступних випробувань для осіб, що здобули попередній рівень вищої освіти за іншими спеціальностями повинна передбачати перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка для другого (магістерського) рівня вищої освіти". Програма вступного іспиту ОП "Економіка"

(https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/apirantam/programy_vstup_2022/upd/051_Prohrama_vstupnoho_istytu_2022_asp.pdf) є єдиною для усіх категорій вступників (з економічною та неекономічною попередньою освітою). Зміст програми не забезпечує повну перевірку РН магістерського рівня спеціальності; містить питання, що є неспівставними за обсягом передбаченої відповіді, а також такі, що є дуже вузькими та навіть не пов'язаними з предметним полем спеціальності ("діджиталізація в освіті", "фінансова автономія закладів вищої освіти"); перелік рекомендованих джерел містить забагато вузькопрофільних наукових статей викладачів КУБГ та монографій, доступ до яких у абітурієнтів є обмеженим, крім того такий перелік джерел суперечить меті іспиту - перевірка базових компетентностей та РН попереднього рівня.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

не застосовується

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

не застосовується

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 **Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь**

Передбачені в ряді ОК форми контролю та оцінювання (тестування, підготовка рефератів, нарахування балів за відвідування занять) не відповідають завданням третього рівня вищої освіти, в межах якого доцільним є, по-перше, зміщення акценту на поточне (формувальне) оцінювання з якісним змістовним зворотнім зв'язком викладача; по-друге, виконання завдань, які формують універсальні або фахові компетентності економіста-дослідника в межах його наукового профілю. Наприклад, модуль 2 "Інтернаціоналізація науки" ОК2 "Стратегії наукових досліджень" передбачає оцінювання на основі рефератів, хоча набагато кориснішим було би запропонувати аспірантам підготувати конкретну індивідуальну або групову проектну заявку (в змісті курсу є відповідний матеріал). Дотримання уніфікованого по університету підходу до оцінювання результатів навчання усіх здобувачів вищої освіти ГЕР вважає недоцільним з урахуванням цілей та специфіки освітньої складової програм третього рівня

5.2 **Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)**

не застосовується

5.3 **Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

не застосовується

5.4 **У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності**

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 **Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання**

не застосовується

6.2 **Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми**

не застосовується

6.3 **Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу**

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Наведені у відомостях самооцінювання та звіті ЕГ факти залучення професіоналів-практиків свідчать про загальну ознайомчу (навіть неекономічну) тематику заходів для широкої аудиторії, здебільшого зорієнтованих на студентів бакалаврата.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Взірцева організація середовища електронного навчання - Цифровий кампус (<https://digital.kubg.edu.ua/>), зручною особливістю якого є поєднання на одній платформі системи електронного навчання (Moodle), Wiki-порталу, інституційного репозиторію, системи Е-портфоліо, що дозволяє забезпечити підтримку і доступність навчального процесу в будь-яких умовах і в будь-який час. Кожен здобувач і викладач має авторизований необмежений доступ до всіх ресурсів Цифрового кампусу. Комфортним для викладачів та здобувачів освіти є використання камер-трансляторів для сучасного технологічного забезпечення гібридних занять (одночасно для аудиторного та дистанційного навчання).

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Зразкове забезпечення безбар'єрного доступу до всіх приміщень Університету маломобільних груп населення.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Позитивною практикою є презентація діяльності в межах програми через наукові результати аспірантів у форматі е-портфоліо (http://wiki.kubg.edu.ua/Категорія:Портфоліо_аспірантів/051_Економіка). Варто розширити інформацію про програму на сайті та додати відомості про наукових керівників (також потенційних), поточні та перспективні теми досліджень, очікування вчених кафедри щодо напрямів досліджень нових аспірантів, заходи в середовищі молодих дослідників тощо

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

У змісті освітніх компонентів та тематиці дисертацій забезпечити підтримку проблематики економіки міста, зокрема м. Києва

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. На етапі оновлення змісту ОП критично оцінити внесок кожного ОК у досягнення цілей ОП, усунути дублювання змісту та забезпечити врахування очікувань ринку щодо дослідницької компетентності економіста 2. ГЕР рекомендує планувати перелік вибіркового дисциплін згідно з тематикою дисертацій та цілеспрямовано рекомендувати для

вивчення курси інших ОП та рівнів під науковий профіль аспіранта. В чинному переліку варто зняти обмеження у вигляді блоків дисциплін та передбачити ОК, спрямовані на розвиток універсальних навичок дослідника 3. Забезпечити врахування предметного поля спеціальності "Економіка" у змісті дисциплін (завдань для самостійної/індивідуальної роботи), які викладаються в потоках для аспірантів декількох галузей знань та спеціальностей

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Розробити нову програму вступного іспиту до початку вступної компанії 2024 року згідно з вимогами стандарту спеціальності "Економіка" для третього рівня вищої освіти, забезпечити спрямованість вступного іспиту на перевірку компетентностей та РН з економіки магістерського рівня, а також рекомендувати вступникам до підготовки різні типи джерел - базові підручники (переважно), доступні для широкого кола монографії та наукові статті провідних шкіл з економіки

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. До змісту фахових ОК та рекомендованих джерел варто додати видання, які орієнтують щодо сучасних міжнародних стандартів проведення досліджень у сфері економіки, наприклад, щодо експериментальних досліджень
2. Планувати переважання діяльнісних методів навчання з метою відпрацювання компетентностей дослідника

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

ГЕР рекомендує переглянути підходи до оцінювання в напрямі забезпечення умов для вимірювання ступеню сформованості компетентностей економіста-дослідниками на основі спостереження за процесом та результатами відповідної діяльності (підготовка проектної заявки, рецензування/підготовка статті, обґрунтування методології дослідження тощо)

Критерій 6. Людські ресурси

До початку 2023-24 н.р. запланувати системну участь у навчальному процесі представників роботодавців, що мають запит на дослідницьку компетентність економістів, а також визнаних дослідників, діяльність яких відповідає міжнародним стандартам ведення та презентації результатів наукової діяльності

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

-

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

ГЕР рекомендує виокремити специфічні підходи до забезпечення якості освітньої діяльності в межах програм третього рівня вищої освіти та на цій основі провести внутрішній аналіз з метою розвитку

Критерій 9. Прозорість та публічність

ГЕР рекомендує проаналізувати шляхи потенційних вступників та забезпечити максимально повне й зручне інформування щодо усіх можливих питань.

Критерій 10. Навчання через дослідження

1. ГЕР рекомендує до початку 2023-24 н.р. запланувати системну широку участь аспірантів у заходах, що організовані у форматі е-інтернаціоналізації з метою включення у міжнародний контекст спеціальності "Економіка" 2. Потребує розвитку та підтримки активності позааудиторна діяльність аспірантів КУБГ з метою формування міждисциплінарного середовища, об'єднання у дослідницькі проектні групи на основі самоорганізації

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ШАУЛЬСЬКА ЛАРИСА ВОЛОДИМИРІВНА